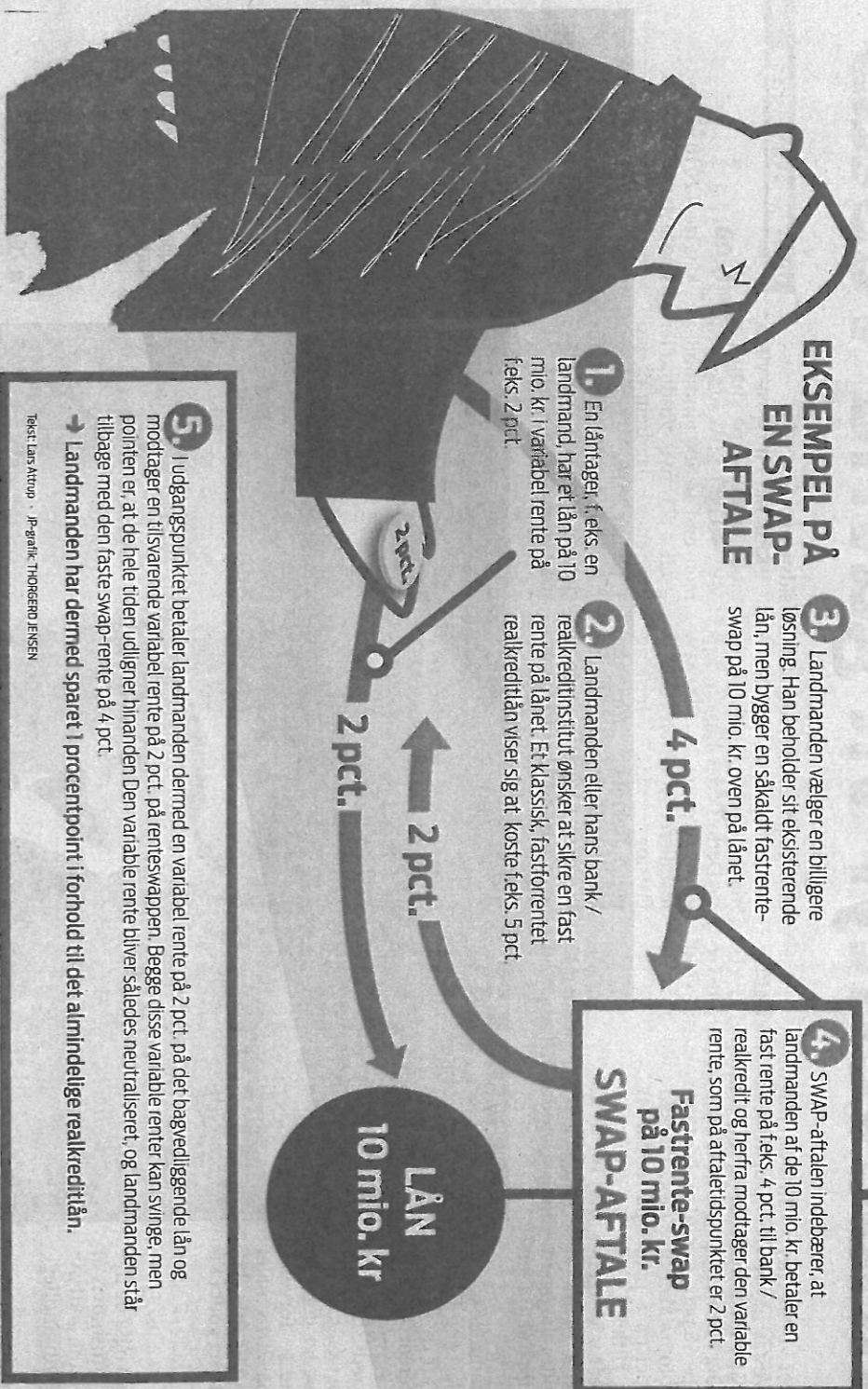

Redigeret af Vivian Stampe

Milliarder tabes på spekulation

LANDBRUG: Omkring 2.000 danske landmænd er det seneste år blevet tvunget til at realisere tab på 2,4 mia. kr. på valutalån og renteaftaler. Tabene halverer erhvervets samlede driftsindtjening i 2010.

LARS ATTRUP
lars.attrup@jp.dk

Danske landmænd har i 2010 tabt omkring 2,4 mia. kr. på valutaspækulation, fastrenteaftaler og andre finansielle instrumenter.

Tabene er koncentreret på knapt 2.000 landbrugsbedrifter, hvor landmændene i gennemsnit har realiseret kurstab på 1,3 mio. kr. Foreløbige opgørelser tyder på, at tabene på finansielle instrumenter er så store, at de i 2010 vil halvere erhvervets totale driftsindtjening.

Det fremgår af analyser, som Videncentret for Landbrug har udført på basis af 2010-regnskaber fra 803 heltidsbedrifter. Disse bedrifter anses for at være repræsentative for hele erhvervet.

»I 2010 har landmændene i gennemsnit realiseret tab på 192.000 kr. på finansielle instrumenter,« fortæller erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser, Videncentret for Landbrug.

10-20 pct. af bedrifterne
Ifølge Klaus Kaiser er tabene på finansielle instrumenter koncentreret på 10-20 pct. af bedrifterne. De har dermed i gennemsnit realiseret et tab på omkring 1,3 mio. kr.

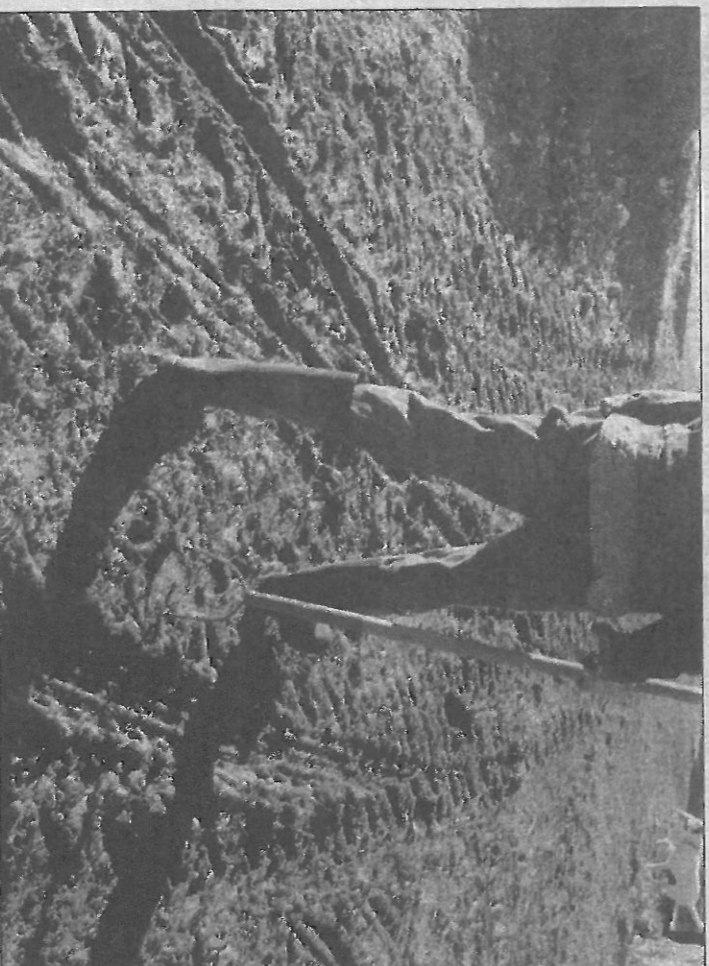
»Størstedelen af tabene er relateret til såkaldte fastrente-swaps og lån i schweizerfranc. Renten er faldet

mere end ventet, og kursen på schweizerfranc er steget mere end ventet. Resultatet har været, at en del landmænd har overskredet de grænser, der er aftalt med bankerne. Når det sker, har landmanden valget mellem at stille ekstra sikkerhed eller lukke aftalen og realisere tabet. Vi kan se i regnskaberne, at en del landmænd – frivilligt eller tvunget – har lukket aftalerne og realiseret tabet,« oplyser Klaus Kaiser.

Ifølge Klaus Kaiser er det misvisende – under ét – at betegne landmændenes brug af finansielle instrumenter som spekulation.

Det forkerte tidspunkt
»Det er korrekt, at lån, termistorreminger og såkaldte swaps i valuta har karakter af spekulation. Til gengæld er brugen af fastrente-swaps netop et forsøg på at undgå risiko. Desværre har en del landmænd indgået fastrenteaftalerne på et forkert tidspunkt, hvilket har medført tab.«

Ifølge beregninger fra Nationalbanken har landmændene netto tabt 6 mia. kr. på lån i schweizerfranc i perioden 2000-2010. Lånene var en årrække populære og meget udbredt blandt landmændene pga. den lave rente i Schweiz. Mange landmænd undervurderede imidlertid den kursrisiko, der følger med, når man optager lån i fremmed valuta. Når kursen stiger, vokser restgælden, og i

takt med de seneste års kursstigninger har bankerne tvunget mange landmænd til at lukke valutalåne og realisere tabene.

I 2010 har landmændene samtidig lidt store tab, fordi banker og realkreditinstitutter har tvangs lukket en del fastrente-swaps. Mange landmænd indgik i 2007 og 2008 disse fastrenteaftaler for at beskytte sig mod forventede rentestigninger.

Via en fastrente-swap kan låntager få en fast rente, der er lidt lavere end renten på

almindelige fastforrentede realkreditlån. Prisen for den lavere faste rente er, at låntager mister retten til at indfri lånet til kurs 100.

Hvis markedsrenten falder – som det er sket i 2009 og 2010 – får fastrente-swappen en negativ markedsværdi, og låntager kan kun slippe ud af aftalen ved at betale en overkurs. Når den negative markedsværdi (overkursen) rammer et aftalt loft, kan udstederen kræve, at landmanden skal stille yderligere sikkerhed. Hvis landmanden

ikke formår det, kan udstederen (banken eller realkreditinstituttet) hæve renten på fastrente-swappen eller alternativt tvangs lukke aftalen og lade landmanden realisere tabet.

Tab på 2,2 mio. kr.
I 2010 er der tvangslukket en del fastrente-swaps hos bl.a. mælkeproducenter.

Ifølge opgørelserne fra Videncentret for Landbrug har 10-12 pct. af mælkeproducenterne i gennemsnit realiseret tab på 2,2 mio. kr.

» Vi kan se i regnskaberne, at en del landmænd – frivilligt eller tvunget – har lukket aftalerne og realiseret tabet. «

Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef, Videncentret for Landbrug

Ifølge beregninger fra Nationalbanken har landmændene netto tabt 6 mia. kr. på lån i schweizerfranc i perioden 2000-2010. Lånene var en årrække populære og meget udbredt blandt landmændene pga. den lave rente i Schweiz.

Arkivfoto: Lars Hansen/Politico

på finansielle instrumenter. Et betydeligt antal landmænd har stadig fastrente-swaps, som ikke er lukket. Hvis renten forbliver lav, vil disse aftaler fortsat have en stærkt negativ markedsværdi. Selv om tabene ikke realiseres, påvirker den negative markedsværdi (overkursen) bedrifterne, da den medregnes i landmandens gæld. På papiret reducerer renteaftalerne dermed landmændenes solvens og begrænser deres muligheder for at låne penge.